

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **T. M.**, zastoupená Mgr. Pavlem Čižinským, advokátem se sídlem Praha 3, Baranova 1026/33, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2019, č. j. 1 Az 19/2018-46,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím ze dne 28. 2. 2018, č. j. OAM-595/ZA-ZA11-VL11-2017, neudělil žalovaný žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. 3. 2019, č. j. 1 Az 19/2018-46.

[2] Městský soud vycházel z následujícího skutkového stavu. Žalobkyně podala dne 20. 7. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany, k níž při pohovoru mimo jiné uvedla, že pochází z Ukrajiny, má vysokoškolské vzdělání a naposledy pracovala ve skladě ve městě D.; oficiálně má pobyt hlášený v městě N. Na Ukrajinu se vrátit nechce, neboť naposledy bydlela 80 km od místa, kde probíhaly tvrdé boje. Dokud nebyla válka, problémy neměla, nyní však jsou v celém městě vojáci, kteří jsou často opilí a pod vlivem drog. Rozhodla se opustit Ukrajinu poté, co ji jednou vojáci začali obtěžovat na ulici. Chytili ji a měli na ni narážky, jeden z nich do ní strčil, ona upadla a zlomila si ruku; se zraněním byla 3 měsíce v nemocnici. Uvedla také, že státní policie se vojáků bojí. Žalobkyně přemýšlela, že odjede do jiné části Ukrajiny, ale podle jejího názoru byla země vždy rozdělena na východní a západní část, žalobkyně pochází z té východní. Její známí odjeli do západní Ukrajiny, dostalo se jim ale chladného přijetí. Lidé na západě si myslí, že za konflikt mohou lidé z východu. Žalobkyně v České republice byla již v roce 2015, tehdy zde pracovala 6 měsíců brigádně na polské vízum. Do země původu se bojí vrátit, neboť se tam podle jejího názoru nic nezměnilo, Česká republika je jí blízká.

[3] Městský soud se neztotožnil s námitkami žalobkyně týkajícími se nedostatečně zjištěného skutkového stavu ohledně bezpečnostní situace na Ukrajině a nerespektování judikatury Nejvyššího správního soudu. Uvedl, že žalobkyně v průběhu správního řízení netvrdila, že je ruské národnosti a že se řadí k ruskému či ruskojazyčnému obyvatelstvu. Naopak uvedla, že je ukrajinské národnosti a že hovoří ukrajinsky a rusky. Přestože uvedla, že pochází z východu Ukrajiny, k trvalému pobytu je přihlášena v městě N. v D. V tomto ohledu proto není přílehlavý její odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016-87, v němž se tento soud zabýval tím, jaké okolnosti musí být u ruskojazyčných osob pocházejících nedaleko od míst, kde dochází k ozbrojenému konfliktu, zjišťovány z pohledu jejich možného pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ze strany různých paramilitárních skupin, či i dalších potenciálních původců pronásledování či vážné újmy v daném regionu, a z pohledu schopnosti a ochoty ukrajinských orgánů zajistit těmto osobám ochranu. Z výpovědi žalobkyně totiž nevyplývá, že by byla příslušnicí sociální skupiny ruskojazyčného obyvatelstva.

[4] Naopak městský soud nepřisvědčil žalovanému, že se v případě potyčky žalobkyně s vojáky jednalo o náhodný incident. Toto tvrzení je pouhou spekulací; z ničeho totiž neplyne, že by voják strčil žalobkyni neúmyslně. Ani přesto však zmíněný incident nedosahuje intenzity pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Žalobkyně sice měla zlomenou ruku, ale jinak její tělesná integrita ohrožena nebyla a k jiným podobným událostem již nedošlo. Jednání popsané žalobkyní by mohlo dosahovat požadované intenzity, pokud by bylo spojeno s dalším obdobným jednáním. Krom toho k úrazu žalobkyně došlo již v roce 2014. S ohledem na uvedené neshledal městský soud u žalobkyně naplnění podmínky důvodnosti strachu z pronásledování ani azylově relevantní důvod takového pronásledování. Z hlediska udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu proto nejsou relevantní ani námitky stran nemožnosti využití vnitřního přesídlení.

[5] Městský soud neshledal ani naplnění podmínek udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Ze zpráv o zemi původu sice vyplývá, že Doněcká oblast, kde žalobkyně před odjezdem z Ukrajiny pracovala ve městě D., je pod kontrolou povstalců z Doněcké lidové republiky, boje s ukrajinskou armádou se koncentrují na linii dotyku a bezpečnostní situace je v této oblasti nadále problematická, žalobkyně je ale hlášena k pobytu v městě N., které (ačkoli spadá do Dněpropetrovské oblasti) se nachází blíže Záporoží, kde od roku 2014 k žádným incidentům nedocházelo. Městský soud se ztotožnil se žalovaným, že žalobkyně skutečně nemá důvod vracet se do města D., kde došlo k incidentu s vojáky, neboť mnohem delší dobu pobývala v N. (od roku 1991 do roku 2012), kde se také léčila se zlomenou rukou. V souvislosti s bezpečnostní situací v Dněpropetrovské oblasti odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 10 Azs 85/2017-37, či ze dne 24. 5. 2017, č. j. 2 Azs 59/2017-27.

[6] Městský soud dále upozornil, že žalobkyně, náležející do skupiny osamělých žen bez doprovodu, neuvedla žádnou konkrétní zkušenost, na jejímž základě by bylo možné podle judikatury její obavy ze sexuálního násilí ze strany vojáků považovat za opodstatněné. Vyjádřila sice obavu z neoznačených vojáků, kteří do ní strčili ve městě D., tato obava však

pokračování

pro udělení mezinárodní ochrany nepostačuje; jednání vojáků jednak nedosahovalo intenzity požadované § 12 písm. b) zákona o azylu, jednak v něm nebyl zjištěn ani azylově relevantní důvod. Z hlediska doplňkové ochrany není tato obava dostačující proto, že se žalobkyně může vrátit do N. Žalobkyně je ženou v produktivním věku, nemá žádné zdravotní problémy a disponuje vysokoškolským vzděláním, proto si může i snáze najít zaměstnání. Z České republiky navíc mezi lety 2015 až 2016 odcestovala na Ukrajinu a zpět se vrátila až v červnu 2016. Tvrdila sice, že se situace na Ukrajině nijak nezměnila, neuváděla však žádné konkrétní důvody, které ji k odchodu ze země vedly, tedy například nějaké další incidenty. Před zhoršenou bezpečnostní situací stále může nalézt ochranu ve své domovské zemi; mezinárodní ochrana je vůči této ochraně subsidiární. Nelze pominout ani skutečnost, že žalobkyně požádala o mezinárodní ochranu až v červenci 2017, ačkoli tak mohla učinit již v roce 2015 nebo 2016.

[7] Důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí není podle městského soudu ani skutečnost, že žalovaný žalobkyni, respektive jejímu právnímu zástupci nesdělil, kde lze na internetu dohledat zprávu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky ze dne 13. 6. 2017, která monitoruje období od 16. 2. 2017 do 15. 5. 2017. Žalobkyně byla totiž prokazatelně dne 11. 10. 2017 seznámena s podklady pro rozhodnutí ve věci, včetně uvedené zprávy. Následně sice žádala o sdělení, kde je zpráva Vysokého komisaře dohledatelná, nesdělením této informace však (jakkoli by v duchu § 4 odst. 1 správního řádu bylo vhodné, aby žalovaný vyšel žalobkyni vstříc) k porušení práv žalobkyně nedošlo, neboť měla reálnou možnost se s ní seznámit. Žalobkyně také mohla svoji žádost na žalovaném znovu urgovat.

[8] Proti tomuto rozsudku podává žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, kterou opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatelka se domnívá, že její kasační stížnost by měla být přijata k meritornímu přezkumu proto, že se městský soud vůbec nezabýval její příslušností k sociální skupině osamělých žen bez doprovodu, a odchýlil se tak od ustálené judikatury správních soudů k této problematice. Pominul také příslušnost stěžovatelky k ruské, respektive ruskojazyčné menšině na Ukrajině. Otázka identifikace její příslušnosti k této menšině z pohledu třetích osob je přitom v dané věci rozhodující. Vytýkaná pochybení městského soudu mohla mít podle názoru stěžovatelky dopad do jejího hmotně právního postavení.

[10] Městský soud podle stěžovatelky také nesprávně vyhodnotil možnost vnitřního přesídlení. Nezabýval se otázkou, zda by stěžovatelce, jako osamělé ženě bez doprovodu, mohla být zajištěna elementární bezpečnost, a zda po ní lze přesídlení vůbec spravedlivě požadovat, ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2017, č. j. 4 Azs 197/2016-94). Stěžovatelka odmítá, že by řešením situace bylo přesídlení do N. Připomněla, že kvůli incidentu v Azovském moři byl vyhlášen válečný stav; hrozí tak, že se konflikt na východě Ukrajiny opět rozšíří a eskaluje; s tím se zvýší i riziko násilí včetně sexuálního.

[11] Žalovaný ani městský soud se také nezabývali otázkou, zda by stěžovatelka i přes deklarovanou ukrajinskou národnost nebyla okolím považována za příslušnici ruské

menšiny. Prvním jazykem je pro stěžovatelku ruština a každý Ukrajinec ihned pozná, že ukrajinština není jejím rodným jazykem. Ukrajinské ozbrojené síly, včetně paramilitárních jednotek a dobrovolnických praporů jsou tvořeny ukrajinskými nacionalisty, kteří používání ruského jazyka považují za projev neloajality k Ukrajině. Za zásadní považuje stěžovatelka skutečnost, zda bude jako Ruska na Ukrajině obyvateli vnímána. V této souvislosti odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2017, č. j. 5 Azs 62/2016-87. I tato okolnost je z hlediska možnosti vnitřního přesídlení podstatná, neboť stěžovatelka bude mezi Ukrajinci bez ohledu na národnost, jakou se označí, vnímána jako *Moskal*, tedy Ruska, a může být z tohoto důvodu pronásledována. Stěžovatelka již má negativní zkušenost s útokem ze strany představitelů neuniformovaných jednotek, který mohl být motivován jednak tím, že je osamělou ženou, jakož i tím, že ji Ukrajinci identifikují jako Rusku. Situace na Ukrajině se dosud nezměnila a v případě svého návratu má stěžovatelka obavy, že by se útok opakoval. Pokud by žalovaný i městský soud hodnotili všechny výše uvedené skutečnosti ve svém souhrnu, dospěli by k závěru, že v případě stěžovatelky jsou naplněny důvody udělení mezinárodní ochrany z důvodu podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

[12] Konečně stěžovatelka nesouhlasí ani s názorem městského soudu, že nedohledatelnost zprávy Vysokého komisaře ze dne 13. 6. 2017 nemůže zakládat nezákonnost napadeného rozhodnutí a že mohla případně svoji žádost urgovat. Tento závěr považuje za příliš formalistický. Žadatel o udělení mezinárodní ochrany totiž nemůže až do dne vydání rozhodnutí vědět, zda rozhodnutí bude skutečně vydáno anebo zda bude opětovně vyzván k seznámení se s (doplněnými) podklady pro vydání rozhodnutí.

[13] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s názorem městského soudu. Uvedl, že v průběhu správního řízení byl řádně zjištěn skutečný stav věci a žádost stěžovatelky byla důkladně posouzena na základě dostatečně aktuálních podkladů. Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatnila z velké části totožné námitky jako v žalobě; s těmito námitkami se městský soud řádně vypořádal. Kasační stížnost nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto by měla být jako nepřijatelná odmítnuta.

[14] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud přistoupit k posouzení důvodnosti kasačních námitek, musel se zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti.

[15] Podle § 104a odst. 1 s. ř. s., *jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.*

[16] Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz) *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných*

pokračování

subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“

[17] V projednávané věci nenalezl Nejvyšší správní soud žádnou právní otázku, k níž by považoval za nutné vyjádřit se v rámci sjednocování judikatury. Stěžovatelkou uváděné „*pochybení městského soudu, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatelky*“ by sice obecně mohlo být důvodem přijatelnosti kasační stížnosti, tento důvod je však vyhrazen jen pro zjevné excesy a natolik hrubá pochybení v postupu či v rozhodnutí soudu, jejichž existence by mohla mít alespoň potenciálně vliv na rozhodnutí ve věci samé (viz například rozsudek tohoto soudu ze dne 29. 3. 2007, č. j. 2 Azs 137/2006-67, nebo usnesení ze dne 10. 11. 2016, č. j. 3 Azs 189/2016-19). K takovým pochybením v projednávané věci evidentně nedošlo. Městský soud ve věci postupoval standardně, v rozsudku s poukazem na provedené důkazy a relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu srozumitelně vysvětlil, proč nepovažuje podanou žalobu za důvodnou a nepominul také žádnou z podstatných námitek uplatněných stěžovatelkou. To, že vyhodnotil důkazy jinak, než by si stěžovatelka představovala, samo o sobě žádnou vadu řízení, natož hrubou, nezpůsobuje.

[18] Tvzení stěžovatelky, že městský soud nerespektoval ustálenou rozhodovací praxi kasačního soudu je zcela liché. Městský soud v napadeném rozsudku vycházel z přílehlavé judikatury Nejvyššího správního soudu, a to především z rozsudku dne 21. 9. 2018, č. j. 6 Azs 220/2018-30, v němž se zdejší soud zabýval kasační stížností této stěžovatelky ve věci správního vyhoštění, které jí bylo uděleno za to, že se v den, kdy požádala o mezinárodní ochranu v nyní projednávané věci, prokázala při pasové kontrole na letišti cestovním dokladem s vízem, u něhož bylo pozměněno datum platnosti. V uvedeném rozsudku se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil k možnosti vycestování stěžovatelky do země původu. Uvedl přitom, že z podkladů, na jejichž základě ministr vnitra potvrdil závazné stanovisko o možnosti vycestování stěžovatelky, nevyplývá žádné konkrétní nebezpečí pro ruský mluvící osoby v Dněpropetrovské oblasti. Vzhledem k tomu, že městský soud u stěžovatelky neshledal azylově relevantní důvod pronásledování (ruská národnost či příslušnost k ruskojazyčné skupině), nelze mu ani vytýkat, že se blíže nezabýval otázkou, zda stěžovatelku jako Rusku vnímají ostatní obyvatelé Ukrajiny.

[19] Nelze přisvědčit ani námitce, že se městský soud nezabýval tvrzením stěžovatelky, že je osamělou ženou bez mužského doprovodu. V této souvislosti městský soud především uvedl, že popsáný incident s vojáky nedosahuje intenzity pronásledování, ztotožnil se přitom se závěry shora citovaného rozsudku č. j. 6 Azs 220/2018-30, z něhož se podává, že stěžovatelka má na Ukrajině k dispozici dostatek právních prostředků, kterými se může před obdobným jednáním ochránit. Těmto závěrům nemá Nejvyšší správní soud čeho vytknout, neboť jsou plně v souladu s relevantní judikaturou tohoto soudu vztahující se k uvedené problematice. Pro úplnost lze zcela odkázat na rozsudek ze dne 13. 7. 2018, č. j. 3 Azs 168/2017-41, v němž tento soud vyložil, že namítá-li stěžovatelka ohrožení (sexuálním) násilím ze strany příslušníků ozbrojených sborů pouze v obecné rovině, a to pouze vůči původnímu místu pobytu ve východní části Ukrajiny, z něhož se přestěhovala do místa, vůči němuž již žádné ohrožení neuvádí, a neposkytne-li jakékoli relevantní informace v rámci jejího azylového příběhu, které by indikovaly, že se mohla cítit z důvodu svého pohlaví, respektive pro svou příslušnost k sociální skupině (osamělých) žen,

azylově relevantním způsobem více zranitelná (ohrožená), a neuvede-li současně ani žádnou plausibilní skutečnost, která by mohla založit její nedůvěru ve státní orgány, nelze správnímu orgánu potažmo soudu vytýkat, že se blíže nezabývaly jednak možnostmi pronásledování z důvodu pohlaví, respektive pro možnou příslušnost k sociální skupině (osamělých) žen, a jednak otázkou, zda tyto ženy mají přístup k účinné ochraně ze strany státních orgánů proti svévolnému násilí.

[20] Co se týče situace ve východní Ukrajině odkazuje Nejvyšší správní soud na svoji četnou judikaturu, z níž vyplývá, že tamní ozbrojený konflikt není „totálním konfliktem“, který by sám o sobě zakládal důvod udělení mezinárodní ochrany (viz např. usnesení ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Azs 372/2018-31, ze dne 18. 4. 2019, č. j. 9 Azs 410/2018-38, ze dne 27. 6. 2019, č. j. 1 Azs 412/2018-28, či ze dne 26. 5. 2020, č. j. 4 Azs 456/2019-30). Rovněž Dněpropetrovská oblast, která sousedí s oblastmi zasaženými konfliktem (Doněckou a Luhanskou), je nadále bezpečnou zónou, což vyplývá například z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 Azs 101/2019-24. Konečně ani přechodné vyhlášení válečného stavu v době od 26. 11. 2018 do 26. 12. 2018 v souvislosti s incidenty v Azovském moři nemělo na bezpečnostní situaci v Dněpropetrovské oblasti vliv (viz usnesení tohoto soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Azs 340/2018-68, a ze dne 13. 6. 2019, č. j. 1 Azs 450/2018-43).

[21] Městský soud se důkladně zabýval i potyčkou s vojáky, v důsledku které stěžovatelka utrpěla zranění. V této souvislosti uvedl, že popsané jednání nedosahuje intenzity pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, a neshledal ani azylově relevantní důvod takového jednání. Strčení do stěžovatelky, i kdyby bylo úmyslné, by mohlo naplňovat znaky pronásledování pouze tehdy, bylo-li by spojeno s dalším obdobným jednáním, které by zakládalo pronásledování ve svém souběhu. Zohlednil také, že se stěžovatelka i po tomto incidentu na Ukrajinu vrátila; při pohovoru ke své žádosti o mezinárodní ochranu pak neuvedla, že by kdykoli poté vůči ní k obdobnému jednání došlo. K tomuto posouzení nemá Nejvyšší správní soud žádných výhrad, neboť je plně v souladu s ustálenou rozhodovací praxí kasačního soudu (zejména rozsudek ze dne 14. 6. 2012, č. j. 6 Azs 4/2012-67), z níž se podává, že za azylově relevantní lze ústrky či útoky v zemi původu nedosahující požadované intenzity či systematickosti považovat teprve v jejich souhrnu (tzv. *pronásledování na kumulativním základě*).

[22] Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že podaná kasační stížnost svým významem nepřesahuje podstatně vlastní zájmy stěžovatelky, proto ji podle výše citovaného ustanovení § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[23] Kasační stížnost byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. září 2020

pokračování

3 Azs 110/2019 - 42

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu